

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

« » 2025 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

з Педагогіки та психології

для здобуття ступеня магістра

галузь знань – А Освіта

для спеціальностей:

A2 Дошкільна освіта

Освітня програма «Дошкільна освіта»

A3 Початкова освіта

Освітня програма «Початкова освіта»

A4 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

Освітня програма «Середня освіта (Музичне мистецтво)»

A6 Спеціальна освіта (Логопедія)

Освітня програма «Логопедія»

Схвалено вченою радою факультету
педагогіки, психології та соціальної роботи
Протокол № 9 від «03» квітня 2025 р.

Голова ради

Інна ПРОКОП

Чернівці – 2025

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Згідно Правил прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, абітурієнти під час вступу для здобуття освітнього ступеня «Магістр» проходять фахове випробування з педагогіки та психології зі спеціальностей:

- **A2 Дошкільна освіта**

ОП «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»

- **A3 Початкова освіта**

ОП «Початкова освіта»

- **A4 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»**

ОП «Середня освіта (Музичне мистецтво)»

- **A6 «Спеціальна освіта (Логопедія)»**

ОП «Логопедія»

Метою фахового випробування є визначення рівня базових знань, умінь і навичок абітурієнтів з педагогіки та психології, необхідних для продовження навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Програма фахового випробування має комплексний характер та спрямована на перевірку рівня фундаментальних і фахових психолого-педагогічних компетентностей, готовності та здатності абітурієнтів до вирішення навчально-професійних завдань і науково-дослідних завдань.

Програма складається з:

- пояснювальної записки;
- змісту програми, що представлений у вигляді двох розділів («Педагогіка», «Психологія»);
- критеріїв оцінювання.

З кожного розділу до програми іспиту складено тестові завдання закритого типу (на вибір правильної відповіді із запропонованих).

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. Педагогіка

Загальні основи педагогіки та історія її розвитку. Поняття про педагогіку як науку. Основні етапи розвитку педагогіки. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Методологія педагогіки. Основні рівні методологічного підходу. Сутність та основні види наукових досліджень. Особливості педагогічних досліджень, їх завдання та можливості. Методи педагогічних досліджень: сутність та види.

Історичні передумови розуміння педагогічного процесу як цілісного процесу. Актуальні проблеми педагогічного процесу (освітнього, навчально-виховного), його теоретичне обґрунтування в науковій педагогічній літературі. Загальні теоретичні основи педагогічного процесу, його розуміння цілісності в широкому і вузькому сенсі, рушійні сили. Спільність та специфіка навчання і виховання в освітньому процесі. Основні властивості педагогічного процесу, його система (мета, завдання, зміст, діяльність, результат), закономірності – об'єктивні; суб'єктивні та принципи.

Етапи цілісного педагогічного процесу. Роль педагога у їх реалізації.

Теорія виховання. Сутність процесу виховання. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості. Компоненти виховного процесу: мета, завдання, зміст, методи, форми, засоби. Особливості виховного процесу. Структура виховного процесу. Основні підходи у вихованні.

Виховання та самовиховання. Умови успішної організації самовиховання учнів. Етапи роботи з організації процесу самовиховання. Прийоми самовиховання. Поняття про перевиховання. Структура перевиховання. Критерії вихованості. Основні закономірності процесу виховання, сутність поняття «принципи виховання» та характеристика класичних принципів виховання. Принципи виховання у концепції національного виховання та концепції національно-патріотичного виховання.

Методи виховання. Характеристика основних груп методів виховання: а) методи формування свідомості особистості; б) методи організації діяльності; в) методи стимулювання, г) методи контролю та аналізу результатів виховної діяльності. Система засобів виховання. Взаємозв'язок методів і засобів виховання.

Форми організації виховного процесу. Функції форм виховної роботи. Умови успішного здійснення індивідуальної виховної роботи зі здобувачами освіти. Масові та групові виховні заходи як форми організації виховного процесу. Позакласна і позашкільна форми виховної роботи, їх взаємозв'язок. Виховний захід як основна форма організації виховної роботи. Специфічні особливості і сутність виховного заходу. Методика підготовки і проведення

виховного заходу. Умови, які сприяють ефективності підготовки і проведення виховного заходу.

Сутність, завдання та шляхи основних напрямів виховання (моральне, розумове, національно-патріотичне, трудове, естетичне та фізичне). Їх основні компоненти, форми, методи та засоби ефективної реалізації в освітньому процесі. Особистісно-орієнтоване виховання – нова освітня філософія. Особистість у духовно-ціннісному контексті. Виховна позиція – розуміння дитини, визнання дитини, прийняття дитини.

Взаємодія школи та сім'ї у вихованні дітей. Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Родинне виховання. Народна педагогіка про виховання дітей у сім'ї. Форми і методи роботи педагога з батьками. Залучення батьків до виховної роботи. Чинники ефективності взаємодії педагога з батьками здобувачів освіти.

Педагогічна занедбаність: суть, стадії та їх ознаки. Причини педагогічної занедбаності: помилки та недоліки виховання в сім'ї; недоліки навчально-виховної роботи в закладі освіти; негативний вплив на дітей побутового оточення. Профілактика подолання педагогічної занедбаності здобувачів освіти.

Дидактика. Дидактика як теорія освіти і навчання. Об'єкт і предмет дидактики. Функції дидактики. Завдання дидактики. Історія становлення та розвитку дидактики. Основні категорії дидактики: освіта, зміст освіти, знання, уміння, навички, навчання, наuczіння, учіння, закономірності навчання, принципи навчання, методи навчання, форми організації навчання, моніторинг якості навчання, технологія навчання.

Поняття процесу навчання. Навчання як вид пізнавальної діяльності людини: загальна закономірність пізнання об'єктивної дійсності, спільне та відмінне в науковому та навчальному пізнанні, рушійні сили процесу навчання. Функції процесу навчання: освітня, розвивальна, виховна, функція самовдосконалення особистості. Структура процесу навчання: наuczіння, учіння; цільовий, стимуляційно-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний (методичний, процесуальний), контрольнo-регульовальний, оцінно-результативний компоненти. Оптимізація процесу навчання.

Поняття змісту освіти. Компоненти змісту освіти: знання про природу, суспільство, мислення, техніку, способи діяльності; досвід здійснення відомих способів діяльності (уміння та навички особистості); досвід творчої діяльності; досвід ціннісного ставлення до довколишнього світу. Історичний характер змісту освіти. Теорії формування змісту освіти: формальної освіти, матеріальної освіти, проблемно-комплексного навчання. Сучасні вимоги до відбору змісту освіти. Оновлення змісту освіти в умовах її реформування.

Закономірності педагогічного процесу. Загальні закономірності навчання. Часткові (конкретні) закономірності навчання: дидактичні (змістовно-процесуальні), психологічні, організаційні тощо. Принципи навчання. Характеристика традиційних принципів навчання: спрямованості

навчання на вирішення завдань освіти, розвитку і виховання; науковості навчання; систематичності й послідовності навчання; доступності навчання; зв'язку теорії з практикою; свідомості й активності учнів; наочності в навчанні; міцності засвоєння знань, умінь і навичок; індивідуального підходу до учнів; емоційності навчання.

Методи навчання. Прийом як складова частина методу і як самостійна дидактична категорія. Класифікація методів навчання: методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (словесні, наочні, практичні; індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні, методи аналогії, порівняння; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі; методи роботи під керівництвом вчителя, методи самостійної роботи учнів); методи стимулювання навчальної діяльності учнів (пізнавальні ігри, навчальні дискусії, роз'яснення значущості навчання, висування навчальних вимог, заохочення й засудження в учінні); методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, графічний, практичний, тестовий, програмований контроль; взаємоконтроль, самоконтроль і самооцінка).

Засоби навчання, їх характеристика та особливості застосування в навчальному процесі.

Форми навчання. Урок як провідна форма навчання. Вимоги до уроку: загальні, дидактичні, виховні, розвивальні, санітарно-гігієнічні. Типи і структура уроків: урок засвоєння нових знань; урок формування вмінь і навичок; урок застосування знань, умінь і навичок; урок узагальнення і систематизації знань, урок перевірки, оцінювання та корекції знань, умінь і навичок; комбінований урок. Організація навчальної діяльності учнів на уроці: фронтальна, групова, парна, індивідуальна робота. Підготовка вчителя до уроку.

Позаурочні форми навчання: факультативи, навчальні екскурсії, предметні гуртки, домашня навчальна робота, консультації.

Перевірка знань, умінь та навичок здобувачів освіти. Види перевірки: попередня, поточна, періодична (тематична), підсумкова (заклучна). Форми перевірки: фронтальна, групова, індивідуальна, комбінована, самоконтроль; заліки та екзамени. Тестування навчальних досягнень учнів.

Поняття технології навчання. Істотні ознаки технології навчання: цілеспрямованість, ефективність, алгоритмізація, оцінка результатів, коригованість, відтворюваність. Характеристика сучасних технологій навчання (інтегроване навчання, диференційоване навчання, розвивальне навчання, особистісно орієнтоване навчання, проблемне навчання, проектне навчання).

Управління в системі освіти. Управління як наука та вид діяльності. Поняття «управління», «менеджмент», «керівництво»: сутність та особливості. Сучасні підходи до управління (системний, процесний, ситуаційний). Педагогічний менеджмент: сутність та особливості.

Органи управління освітою України. Колегіальні органи управління закладом загальної середньої освіти (загальні збори-конференція, рада школи, педагогічна рада, нарада при директорові). Суб'єкти та об'єкти управління школою. Адміністрація закладу освіти: склад та посадові обов'язки.

Основні функції управління (аналіз, планування, організація, контроль, регулювання): їх сутність та мета. Методична робота в закладі освіти: сутність, напрями, мета, форми і методи.

Система взаємодії між суб'єктами та об'єктами управління у процесі керівництва школою на засадах педагогіки партнерства.

Рекомендована література

Основна література

1. Аймедов К.В., Бабієнко В.В., Бабієнко В.А., Сторож В.В. *Загальна педагогіка та історія педагогіки* : підручник. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2014. 352 с.
2. Березюк, О. С., Власенко, О. М. *Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів.* Житомир: Вид-во ЖДУ імені І.Франка, 2019. 255 с.
3. Бібік, Н. М. (Ред.). *Нова українська школа: поради для вчителя.* Київ: ЛТД., 2018. 160 с.
4. Зайченко І.В. *Педагогіка: підручник.* 3-тє видання, перероблене та доповнене. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.
5. Ковальчук І. В. *Педагогіка: посібник.* Чернівці : Рута, 2018. 367с.
6. Концепція Нової української школи (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Малафіїк І. В. *Дидактика новітньої школи: навч. посіб. для студентів педагогічних спеціальностей.* Київ: Слово, 2015. 630 с.
7. Марків В. М. *Теорія виховання: навчально-методичний посібник / Володимир Миколайович Марків.* Кривий Ріг: КПП, 2015. 241 с.
8. Нісімчук А. С. *Інноваційні технології педагогічної освіти.* Луцьк: Твердиня, 2012. 478 с.
9. Пащенко М.І., Красноштан І.В. *Педагогіка.* Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 228с.
10. *Педагогіка : навчальний посібник / І. П. Анєнкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Руссол* : Львів : "Новий Світ 2000", 2020. 567 с.
11. Поясок Т., Беспарточна О. *Педагогіка : навч. посіб.* Кременчук : NOVABOOK, 2024. 206 с.
12. Фізеші О. Й. *Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школотзнавство:* навч. посібник. К. : Кондор, 2013.390 с.
13. Федірчик Т., Нікула Н. *Управління в системі загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник.* Чернівці: Книги XXI, 2019. 240 с.

14. Чайка В. М. Основи дидактики. навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2011. 240 с.
15. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянск, 2019. 400с.

Додаткова література:

1. Башкір О. І. Теорія виховання : навч.-метод. посіб. Харків: Видавництво ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. 96 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: підручник. Київ: Либідь, 2008. 848 с.
3. Бібік Н. М. (Ред.). Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ: ЛТД., 2018. 160 с.
4. Волкова Н. П. Педагогіка: Посібник. Київ, 2008. 432 с.
5. Дубасенюк О. А. Практикум з педагогіки. Київ, 2007. 464 с.
6. Задорожна-Княгницька Л. В, Тимофєєва І.Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
7. Кривонос О.Б. Практикум з педагогіки: навчальний посібник. Суми: ФОП Цьома С.П., 2018. 174 с.
8. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник. Київ: Знання-Прес, 2008. 379 с.
9. Кучерявий О.Г. *Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти* : навчальний посібник. К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. 440 с.
10. Максименко В.П. *Дидактика: курс лекцій*. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. 223 с.
11. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Київ, 2008. 450 с.
12. Педагогіка I («Основи педагогіки», «Дидактика»): Опорні конспекти лекцій / Т. І. Молнар. Мукачево: МДУ, 2020. 88 с.
13. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г.Х. Яворської. Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. 169 с.
14. Педагогіка : баз. підручн. для студ. вищ. навч. закладів III-IV рівнів акредитації / кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка. Харків : Фоліо, 2015. 572 с.
15. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник. 3-є вид, випр. і доп. Київ: «Академія», 2009. 560 с.
16. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 248 с.
17. Ярошук Л. Теорія та методика виховання : навч. посіб. Бердянськ, 2019. 400 с.

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГІЯ

Загальна психологія. Об'єкт, предмет, завдання та функції психології. Структура сучасної психології та її галузі. Місце психології в системі інших наук. Етапи становлення психології як науки. Психологія як вчення про душу. Психологія як вчення про свідомість. Основні психологічні школи к. ХІХ-поч. ХХ ст. Біхевіоризм. Необіхевіоризм. Психоаналіз. Неофрейдизм. Генетична психологія. Когнітивна психологія. Гуманістична психологія. Екзистенційна психологія. Діяльнісний підхід.

Методи психології, їх класифікація. Метод спостереження, його види, переваги та недоліки. Експеримент, його види та основні етапи проведення. Метод тестів: види тестів (проективні, тести дослідження особистості, тести пізнавального розвитку, тести досягнень, педагогічне тестування). Методи опитування (анкетування, інтерв'ю, бесіда). Анкетування, види питань, методичні вимоги до композиції анкет та формулювання питань. Експертне опитування. Соціометрія. Аналіз продуктів діяльності. Аналіз документів. Контент-аналіз.

Поняття про психіку, основні функції. Основні форми прояву психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості та їх види. Основні функції психіки. Особливості та форми прояву психіки в поведінці: інстинкти, навички, інтелектуальна поведінка. Психіка і свідомість. Структура свідомості. Самосвідомість. Функції свідомості як вищого рівня психічного відображення.

Поняття про увагу. Види і форми уваги (зовнішня (перцептивна, сенсорна), внутрішня; мимовільна; довільна; післядовільна; колективна, групова, індивідуальна). Структура (властивості) уваги (спрямованість, зосередженість, інтенсивність, стійкість, коливання (флуктуації) уваги, концентрація, переключення, розподіл; обсяг уваги). Розвиток та виховання уваги. Неуважність та її причини. Умови привертання уваги. Підтримка уваги в процесі діяльності. Шляхи керування увагою.

Поняття про відчуття. Загальні властивості та закономірності відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість відчуттів; пороги відчуттів; явище адаптації; явище синестезії і сенсibiliзації; компенсаторні можливості відчуттів. Класифікація відчуттів (зорові, слухові, екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні відчуття; дистантні та контактні; екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні; адекватні і неадекватні).

Поняття про сприймання. Характерні особливості сприймання (предметність, цілісність, константність, структурність, аперцепція, осмисленість, вибірковість, узагальненість). Сприймання як дія. Класифікація сприймань та їх види: зорове, слухове, дотикове, кінестезичне, нюхове, смакове; довільне і мимовільне; сприймання простору, часу, руху. Індивідуальні особливості сприймань.

Поняття про пам'ять. Види пам'яті (за модальністю (рухова, емоційна, наочно-образна, словесно-логічна), тривалістю зберігання (оперативна,

короткочасна, довготривала), цілями діяльності (мимовільна, довільна)). Запам'ятовування і його види (мимовільне і довільне, механічне та логічне). Уявлення пам'яті і їх особливості. Забування і збереження. Основні причини забування. Індивідуальні особливості в процесах пам'яті.

Загальна характеристика мислення. Розумові дії та мислительні операції (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування, конкретизація, класифікація, систематизація). Мислення і мовлення. Види мислення (за формою: предметно-дійове, наочно-образне, абстрактно-логічне; за характером розв'язаних задач: теоретичне, практичне; за ступенем новизни: репродуктивне, творче). Форми мислення (поняття, судження, міркування, умовивід). Процес розуміння. Розумові дії. Процес засвоєння понять. Індивідуальні особливості мислення: глибина, широта, самостійність, критичність, гнучкість, послідовність, швидкість, творчий характер мислення. Якості розуму.

Поняття про уяву. Функції та характерні риси уяви. Фізіологічні особливості процесів уяви. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого. Види уяви (за змістом діяльності: художня, наукова, педагогічна, технічна; за участю волі та свідомості: мимовільна, довільна; за характером форм діяльності: відтворююча, репродуктивна, творча, продуктивна; за активністю діяльності: активна, пасивна). Фантазія, мрії. Індивідуальні особливості уяви. Роль уяви в ігровій діяльності дитини та творчій діяльності дорослого.

Поняття про емоції та почуття і їх роль у практичній та пізнавальній діяльності. Функції почуттів. Основні форми переживання почуттів: емоційний фон; прості емоції; настрої; афект; стрес, фрустрація. Емоційні стани (радість, подив, страждання, гнів, відраза, страх, сором, презирство, ревності). Почуття і особистість. Вищі почуття та їх види (моральні, інтелектуальні, естетичні (почуття прекрасного, величного, трагічного, комічного) практичні). Розвиток емоційної сфери. Соціальна обумовленість людських почуттів.

Поняття про волю. Вольова сфера особистості. Складові волі: вольові дії; вольові процеси; вольові якості. Функції волі. Основні види дій людини: мимовільні, довільні, вольові. Вольові якості особистості та їх види: базальні (енергійність, терплячість витримка, сміливість) та системні (наполегливість тощо). Виховання та самовиховання волі.

Поняття особистості у психології. Розмежування понять "людина", „індивід”, „особистість”, „суб'єкт”. „індивідуальність”. Структура особистості. Соціальний статус, соціальна роль, соціальна позиція особистості. Спрямованість особистості як система мотивів її поведінки. Формування особистості. Поняття про розвиток. Рушійні сили розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Становлення особистості в процесі соціалізації. Цілеспрямоване формування особистості.

Поняття про діяльність. Потреби та їх види. Активність особистості та її життєва позиція. Мотиви як спонукання до діяльності. Усвідомлювані

мотиви особистості: інтереси, переконання, світогляд. Неусвідомлювані мотиви: установки, потяги. Структура діяльності: мотив, ціль, дії. Навички та вміння. Уміння як використання знань та навичок для досягнення мети діяльності. Звичка як потреба виконання навички. Взаємодія навичок та виникнення умінь. Основні види діяльності (гра, учіння, праця) і їх розвиток у людини.

Самосвідомість особистості: функції, структура, розвиток. Категорія „Я” в психології. “Я”-концепція та образ “Я”. Самооцінка (очікувана, реальна, адекватна, завищена, занижена) та рівень домагань особистості.

Поняття про темперамент. Тип вищої нервової діяльності та темперамент. Основні властивості нервової системи: сила; врівноваженість; динамічність-рухливість, лабільність. Типи темпераментів (сангвінік, холерик, флегматик, меланхолік). Психологічні характеристики типів темпераментів: реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія, емоційна збудливість. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності.

Поняття про характер. Структура характеру. Рис характеру. Природні та соціальні передумови рис характеру. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини.

Поняття про здібності. Структура здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Природні передумови здібностей (спадковість, задатки). Формування здібностей. Рівні розвитку здібностей: недорозвинені здібності (олігофренія – ідіотія, імбецильність, дебільність), звичайні здібності, обдарованість, талант, геніальність. Умови розвитку здібностей: активність, навчання, виховання.

Поняття про спілкування. Функції та структура спілкування. Види та форми спілкування. Комунікативна сторона спілкування. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Інтерактивна сторона спілкування. Роль та рольові очікування у процесі спілкування. Основні засоби впливу в процесі спілкування (зараження, навіювання, наслідування, переконування).

Міжособистісні стосунки в групах та колективах. Поняття про групи. Класифікація груп (малі, великі; реальні, умовні; офіційні, неофіційні; розвинені, малорозвинені; дифузні, асоціації, корпорації). Команди і колективи. Ознаки колективу. Відмінність колективу від інших груп. Проблема становлення колективу. Міжособистісні стосунки у групах і методи їх виявлення. Явище конформізму, нонконформізму. Диференціація та інтеграція в групах.

Педагогічна психологія. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки. Предмет педагогічної психології. Функції, мета та завдання педагогічної психології. Основні проблеми педагогічної психології. Структура (галузі) педагогічної психології. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної психології.

Освіта як об'єкт педагогічної психології. Освіта як багатоаспектний феномен: освіта як система, освіта як процес, освіта як результат. Зміст та завдання освіти. Педагогічні принципи навчально-виховної діяльності.

Поняття навчіння. Види та рівні навчіння. Концепції та теорії навчіння. Основні механізми та закони навчіння. Умови успішного навчіння.

Учіння як пізнавальна діяльність. Учіння та розвиток: співвіднесення понять. Психологічні основи засвоєння знань. Засвоєння понять. Учбова діяльність та її структура. Компоненти учбової діяльності. Рівневий та покомпонентний аналіз навчальної діяльності. Саморегуляція навчальної діяльності. Засоби досягнення мети та стилі навчальної діяльності. Принципи формування навчальної діяльності. Навчальна мотивація та шляхи її формування. Уміння вчитись та умови його формування. Формування умінь і навичок.

Здібності у навчальній діяльності. Навчальність та її структура. Вікові особливості навчальності та їх діагностика. Невстигання та його причини. Шляхи психодіагностики та корекції шкільної неуспішності.

Психологія навчання. Поняття навчання. Навчання та розвиток. Структура навчання. Провідні форми діяльності та домінуючий освітній процес. Чинники ефективності навчання. Види та типи навчання. Засоби навчання. Поняття неуспішності. Причини появи неуспішності. Профілактика неуспішності. Діагностика неуспішності та шляхи її подолання.

Психолого-педагогічні аспекти виховання. Психологічні основи формування особистості у процесі виховання. Психологічні основи морального виховання. Самовиховання. Психологічні питання виховання характеру. Виховання відповідальності, дисциплінованості та самостійності дитини. Психологічні основи самовиховання та самовдосконалення особистості.

Педагогічна діяльність: форми, характеристики, зміст. Педагогічні здібності, уміння їх структура та організація. Спрямованість особистості педагога. Педагогічні якості, вміння, здібності. Структура педагогічних здібностей. Професійна компетентність педагога. Педагогічний такт і педагогічна майстерність педагога. Професійна придатність. Профорієнтація. Профвідбір. Адаптація педагога до умов професійної діяльності. Авторитет педагога. Індивідуальність педагога. Соціально-психологічні проблеми адаптації молодого педагога до умов педагогічної діяльності. Професійне вигорання педагога.

Поняття педагогічного спілкування. Стилі педагогічного спілкування. Психологічні бар'єри у педагогічному спілкуванні та шляхи їх уникнення/подолання.

Поняття педагогічного конфлікту. Види педагогічних конфліктів. Рольові конфлікти у діяльності педагога. Міжособистісні конфлікти. Внутрішньоособистісні конфлікти та їх прояв у педагогічній діяльності. Профілактика та шляхи вирішення/подолання педагогічних конфліктів.

Рекомендована література

Основна література:

1. Варій М.Й. Психологія: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 288 с.
2. Вікова та педагогічна психологія / Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. Київ: Вид-во “Каравела”, 2023. 400 с.
3. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 112 с.
4. Дуткевич Т. Загальна психологія: теоретичний курс. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 388 с.
5. Заброцький М.М., Шапошникова Ю.Г. Педагогічна психологія: лекції. Херсон: Олді-Плюс, 2019. 114 с.
6. Загальна та вікова психологія : навч.-метод. посіб. / М-во освіти і науки України, Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; уклад.: С. С. Доскач, Л.Б.Костик. Чернівці : Рута, 2023. 255 с.
7. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 128 с.
8. Загальна психологія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / за заг. ред. акад. С. Д. Максименка. Київ : Видавництво Людмила, 2025. Т.1 / [С.Д.Максименко та ін.]. 4-те вид., перероб. і допов. 2025. 567 с.
9. Загальна психологія: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / за заг. ред. акад. С. Д. Максименка. Київ : Видавництво Людмила, 2025. Т.2/ [С.Д.Максименко та ін.]. 4-те вид., перероб. і допов. 2025. 454 с.
10. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія: навчальний посібник. 4-те вид., стер. Суми : Університетська книга, 2019. 352 с.
11. Савчин М. Загальна психологія: підручник. 4-те вид., допов. Київ: Академія, 2024. 350 с.
12. Сергеєнкова О., Столярчук О., Коханова О. Педагогічна психологія: навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.

Додаткова література:

1. Загальна психологія : зб. кейсів : навч.-метод. посіб. / М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т, Юрид. ф-т, Каф. психології та соц. роботи ; [уклад.: Бригадир М. Б., Бугерко Я. М., Ревасевич І. С. ; за заг. ред. А. В. Фурмана]. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. 34 с.
2. Загальна психологія : навч. посіб. / О. П. Хохліна, М. М. Дідух, С.Л.Горбенко ; М-во освіти і науки України, Нац. авіац. ун-т. Київ : НАУ, 2024. 122 с.
3. Загальна психологія : навч. посіб. з навч. дисципліни для студентів ден. та заоч. форм навчання I та II рівня вищ. освіти усіх галузей знань / [Т. Б. Поясок, О. І. Беспарточна, О. В. Квасник, В. В. Шаполова] ; М-во освіти і

- науки України, Кременчуц. нац. ун-т ім. М. Остроградського, Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Бровін О. В., 2023. 395 с.
4. Загальна психологія. Теоретико-методологічні основи науки : навч. посіб.: [для студентів, що навчаються на психолога] / О. В. Ловка [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Ловкої ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". Київ : КНЕУ, 2019. 390 с.
 5. Іванова О., Корсун С., Москалюк Л. Психологія. Вступ до спеціальності. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 184 с.
 6. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія і практикум : навчальний посібник., 2017. 352 с.
 7. Левус Н. І. Педагогічна психологія: методичні матеріали до навчального курсу. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 67 с.
 8. Максименко С.Д. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 272 с.
 9. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник. Київ: Ліра К, 2020. 564 с.
 10. Москалець В. П. Психологія особистості: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 262 с.
 11. Педагогічна психологія: методичні рекомендації / Укладачі: Т.В. Коломієць, Т.В. Можаровська, Т.М. Шапран. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2018. 97с.
 12. Психологія: теорія і практика : навч. посіб. : [для студентів ЗВО, які вивчають психологію, викладачів та практ. психологів] / Щербакова І. М., Харченко Т. Г. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2023. 362 с.
 13. Савчин М. Загальна психологія: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с
 14. Столяренко О.Б. Психологія особистості: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 280 с.
 15. Учитель І. Б. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник. Дніпро: Середняк Т.К., 2021. 162 с.
 - 16.

**Критерії оцінювання відповідей на фаховому вступному
випробуванні
з педагогіки та психології для абітурієнтів,
які вступають на освітній рівень «Магістр» для спеціальностей:**

- **A2 Дошкільна освіта**
ОП «Дошкільна освіта»
- **A3 Початкова освіта**
ОП «Початкова освіта»
- **A4 Середня освіта (Музичне мистецтво)**
ОП «Середня освіта (Музичне мистецтво)»
- **A6 Спеціальна освіта (Логопедія)**
ОП «Логопедія»

Форма проведення: екзамен

Фахове вступне випробування проводиться в тестовій формі в комп'ютерному класі згідно розкладу. До кожного завдання пропонується 4 варіанти відповідей, з яких лише один правильний. Правильна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється в 5 балів. Завдання вважається виконаним правильно, якщо вибраний правильний варіант відповіді. Завдання вважається виконаним неправильно, якщо: а) позначено неправильну відповідь; б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них є правильний; в) відповідь не позначено взагалі.

Тривалість проведення: 80 хвилин

Оцінювання: за 200 бальною шкалою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

- **180-200 балів (високий рівень)** (більше 90% правильних відповідей) – виставляється за вибір правильної відповіді майже на всі тестові завдання, характеризує глибокі знання змісту предмета: уміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне; відзначається системністю, послідовністю, логічністю знань, програмовий матеріал засвоєний на високому рівні;
- **150-175 балів (достатній рівень)** (76-90% правильних відповідей) – виставляється за вибір правильної відповіді на більшість тестових завдань, характеризує повні знання змісту предмета: аргументоване знання матеріалу, але допускаються незначні неточності у розкритті змісту окремих тем програми;
- **125-145 балів (середній рівень)** (60-75% правильних відповідей) –

виставляється за вибір правильної відповіді на більшість питань (як правило першого рівня складності); характеризує поверхневе оволодіння матеріалом окремих питань навчальних курсів, абітурієнт плутає поняття, невпевнений у правильності відповіді, допускає неточності у теоретичних знаннях;

- **100-120 балів (низький рівень)** (менше 50% правильних відповідей) – виставляється за вибір правильної відповіді лише на окремі питання програми; що характеризує поверхове оволодіння теоретичними знаннями, науковими фактами, визначеннями; відсутня здатність аналізувати; не вміє оцінювати психолого-педагогічні факти та явища.